VIKIPEEDIA

Lao keel

Artikkel vajab vormindamist vastavalt Vikipeedia vormistusreeglitele.
(Miks see märkus siin on?) (Kuidas ja millal see märkus eemaldada?)

See artikkel ootab keeletoimetamist.
Kui oskad, siis palun aita artiklit keeleliselt parandada (https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Lao_keel&action=edit). (Kuidas ja millal see märkus eemaldada?)

Lao keel (ka laotiini) kuulub Hiina-Tiibeti keelkonna kami-tai keelterühma tai keelte hulka.

Lao keelt kõneletakse Mekongi jõe orus Luang Prabangist kuni Kambodža piirini, s.t Tais, Laoses, Vietnamis ja Myanmaris. Lao-Khrangi dialekti räägitakse Nakhon Sawani ja Nakhon Pathomi maakonnas Tais, aga ka Austraalias, Kambodžas, Kanadas, Prantsusmaal, Tais, Vietnamis. Kõigis riikides kokku kõneleb lao keelt emakeelena 3 273 180 inimest.

Keele kood: ISO 639-3 LAO

Lao keele dialektid on Vietnami lao, põhjalao, kirdelao, kesklao, lõunalao, läänelao.

Sisukord

Arvsõnad

Keele struktuur
- Foneetika
  - Vokaalid
  - Konsonandid
- Morfoloogia
- Keelenäide
- Kirjaviis
- Kirjavahemärgid

Huvitavat

Viited

Arvsõnad

- 0 – soon
- 1 – neung
- 2 – song
- 3 – saam
- 4 – sii
- 5 – haa

- 6 − hok
- 7 − jet
- 8 − paet
- 9 − kao
- 10 − sip

Keele struktuur

Foneetika

Lao keeles on kasutusel 6 tähendust eristavat tooni: madal, keskmine, kõrge, kasvav, kõrge langemine ja madal langemine. Lao kirjaviis on suuremas osas alfabeetiline. Keeles on 30 konsonanti ehk kaashäälikut ning 15 täishäälikut.

Vokaalid

Lao keelel on keerulised täishäälikuühendid, mis eristuvad üksteisest vokaali pikkuse (pikk või lühike) ning hääliku moodustuskoha poolest (ees või taga): i, ii, a, aa, ae, e, eh, u, ou, aw, am, oe, eu

Konsonandid

Lao keel eristab aspireeritud ja aspireerimata konsonante: b, c, d, f, g, h, j, k, kh, l, m, n, ny, ng, p, ph, r, s, t, th, y, v, w, y, x

Morfoloogia

Enamik laokeelseid sõnu on ühesilbilised. Lao on analüütiline keel.

Keelenäide

1. ສະບາຍດີບ (sábạai-dị̄i baw?) – Kuidas sul läheb?

2. ຂ້ອຍຊື່ ... (kháwy seu ...) – Minu nimi on

3. ບໍ່ເຂົ້າໃຈ (baw khào jạ̄i) – Ma ei saa aru

Kirjaviis

Lao keeles kirjutatakse horisontaalselt vasakult paremale. Kirjalik lao keel põhineb peamisel, Vientiane'i dialektil. Lao keelel on oma tähestik, mis koosneb lao keele häälduse järgi loodud märkidest. Lao kirjasüsteem on kujunenud sanskriti keele süsteemist. Viimase 50 aastaga on lao tähestikku palju kordi muudetud. Lao keelel puudub ametlik ladina transliteratsioon.

Kirjavahemärgid

Üldiselt ei ole lao keeles sõnade vahel tühikuid. Kõige sagedamini kasutatakse tühikuid lausete lõpus. Küsimust tähistab lauses ainult küsisõna. Traditsiooniline kirjavahemärk on selline: ᩞ Sõnade väljajättu tekstis märgitakse järgmise kirjavahemärgiga: ᩕ Fraaside või sõnade lühenenud vorme tähistatakse järgmiselt: ᩕᩘᩕ Kaasaegsem kirjapilt on laenatud prantsuse keelest ning kasutusel on näiteks järgmised märgid: hüüumärk (!) küsimärk (?) sulud (()) sidekriips (-)

Huvitavat

Umbes 70% sõnadest tai ja lao keeles on samatähenduslikud, ka grammatika poolest on need keeled sarnased. Kõigil tai keeltel on suures osas sarnane sõnavara ja grammatika. Lao keel võeti kasutusele umbes 1990. aastatel. Arvati et see keel kaob ruttu, kuna Tai ja tai keel domineerisid selles regioonis nii kultuuriliselt kui ka majanduslikult, seda aga pole siiani juhtunud. Hoopis Hiinast on saanud Laosele majanduslikult mõju avaldav riik. Arvatakse, et aastatega hakkab lao keele tähtsus veelgi enam kasvama.

Viited

1. http://www.ethnologue.com/subgroups/tai-kadai

2. http://www.ethnologue.com/language/lao

9. http://www.omniglot.com/language/phrases/lao.php

10. http://www.omniglot.com/writing/lao.htm

12. http://www.thailao.net/laofacts.htm

Pärit leheküljelt "https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Lao_keel&oldid=4149153"

Selle lehekülje viimane muutmine: 21:13, 2. aprill 2015.

Tekst on kasutatav vastavalt Creative Commonsi litsentsile "Autorile viitamine + jagamine samadel tingimustel"; sellele võivad lisanduda täiendavad tingimused. Täpsemalt vaata Wikimedia kasutamistingimustest.